du eskumen partekatuak izango ditugula. Abertzaleok ere ez dugu baztertzen, haatik, Asanblea erregionalaren gunean bertan parte hartzea, izan ere, datorren martxoaren 15eko hauteskundeetan Abertzaleen Batasuneko zerrendaburu izateko ohorea izango baitut neronek.

[Erredakzioan euskaratua]

Patxi Noblia

1.- Garapen Kontseiluak asmatu eta landu du plan orokor bat Iparraldearentzat. Plan hori zazpi alor nagusitan sartzen da: azpiegiturak, formakuntza, euskara eta kulturako beharrak, etxebizitza eta eguneroko bizia, ekonomia, ingurumena eta mugaz gaineko harremanak.

104 proposamen finkatuak izan dira gai horiei buruz eta, 1996ko urrian, ofizialki onartuak biltzar nagusi baten bidez. Gero Euskal Herriko Hautetsien Kontseiluak gehienak atxiki ditu (zortzi bat baztertuz eta lau pixka bat aldatuz). Proiektuaren alde, 1997ko martxoan bozkatu zuten. Proposamen horiek guztiak onartuak izan dira, gutienik printzipioz, 1997ko urrian, Paueko Departamentuko Kontseiluan. Bide luze hori bukatzeko, Parisko Gobernuak Planaren laurden bati onarpena, osoa edo zatikatua, eman dio abenduaren 15ean; beste laurden bat aipatua izan da, erreferentzia bezala, baina medioak eskaini gabe, eta erdi bat ahaztua egon da.

Bestaldetik, ikusi behar da proposamen horietan badirela zati zenbaitzuk azkar eta erraz egiten ahalko direnak (bi edo hiru urtetan) eta bertze batzuk egiten ahalko direnak hemendik hamar edo hamabost urtera.

Horregatik erantzuna emaiteko ez da batere erraza, zenbat jende eta instituzio partaide direlarik ikusiz. Bizkitartean aipatzen ahal da printzipio batzuk finkatuak izan direla eta zenbaitzuk hitzez onartuak.

Egiaz, paper eta hitz horien guztien ondotik errealitatean ikustea beste urrats bat da eta, dudarik gabe, benetako ondorioak ikusiko dira erakusten badugu, herri bezala, eguneroko eta egiazko nahia.

2.- Horri buruz ene iritzia argi eta sinple: herri bakoitzarentzat aberri bat, hautatzen duen egiturarekin. Baina gaurkoan non da eta zer da herriaren nahia? Zorigaitzez ikusten da Euskal Herriko asmoak aski poliki mugitzen direla, bereziki hainbeste lokarrien tartean bizi behar denean.

Iparraldean gutienik berrehun urte beharrezkoak izan dira, hezurretaraino frantsesteko. Euskal asmoak agertzen ari dira azkeneko 30 urteetan, baina ber denboran noraino erori den gure euskara...

Gaurkoan orokorki, beste zinezko urrats bat emateko, ez dugu euskal departamentutik kanpo bertze aukerarik: gaur alkate gehienak horren alde ofizialki agertu dira, berrikitan ematen du baserritarren bi sindikatuek horri buruz bakea egin dutela, helburu hori bultzatzeko.

Euskara, kultura, mediak, ekonomia, unibertsitatea, bestaldeko harremanak... ez da beste tresnarik alor horiek guztiak azkartzeko, euskal departamentutik kanpo.

Agian egitura hori ez da egokiena, baina ez dugu beste aukerarik. 30 urte beharrezkoak izan dira xede hori zabaltzeko Iparraldean, eta lortzeko gehienen babesa. Egin dezagun hori. Lehen aldikotz Iparraldeak nortasun bat, lurralde bezala, lortuko du. Gero ikusiko, nola urrunago joan beharko den, aztertuz ere nola Hegoaldean, Nafarroa barne, orekatuko diren indarrak eta asmoak.

3.- Eguneroko politika, bizia eta ekintzak ez dira egiten amets batean edo bi lagunen artean bezala. Egiazko eta barneko kontraesanekin bizi behar da, gure zatiketarekin. Parisko eta Madrilgo kideak eta interesak gure herrian sartuak dira. Horregatik gaurko harremanak Ipar eta Hego Euskadiren artean aski pobre eta azalezkoak dira. Zertan dira gaurkoan harremanak eta ikusmoldeak Nafarroaren eta Euskal Autonomi Erkidegoaren artean? Mugak ez dira berdinak, baina...

Gure gaurko miserian, aberri bezala ikusiz, gutarteko zubi ttiki edo handi guztiak onartzekoak dira. Agian denen

eta egiazko nahiarekin laster bidexka estu horiek zabalduko dira.

Bistan da benetako giltzak, alor honetan ere bai, Hegoaldean direla eta dudarik gabe askoz fiteago aitzinatuko garela gure harremanetan egiazko konponbide bat lortzen bada euskal indarren artean. Baina horretan ere berriz ametsetan erori behar?

Txomin Peillen

1.- Iparraldeko Garapen Kontseilukoa naiz. Hasieratik egiturei buruzko politika ikerketak ezinezko genituela adierazi ziguten: ez genituen ez Euskal Herriaren lurraldetasuna, ez euskararen legeztatzea, aipatu behar. Euskal Herriaren Antolakuntza eta garapen eskema aurkeztu zigutenean txuri bozkatu nuen. Honelako ezkertiar abertzale eta aparatu gizon burutxuri batek kexuarekin galdetu zidan ea zergatik boto txuria eman nuen. Demokraziaren ikuspegi bitxia, besteen botoa ez onartzea. Nire bozka izan zen susmo txarrezkoa: ez genekielako, eta alferrean galdetu nuelako, orduan, egitasmoa zenbat kostako zen, nork eramango zuen aplikapena.

Bozkatu zenean ez ziguten esan dirurik bazenez, gehienetan egitasmo konkreturik ez eta zenbakirik batere ez zen eman orduan. Ez genekien, ordea, eskuineko Lammassoure ministroak gure egitasmoa hain gaizki defendituko zuenik, nola CIAT Ministerio Arteko Lurralde Antolakuntza batzorde horrengandik ezezko gorria hartzeraino.

Orain ezkerrean boterean dago eta eskema CIATaren aurretik, aurrekontu eta guzti, 1997ko abenduan iragan da. Nicole Péry gure diputatuak berriki esan digu nola ibili den ministerio batetik bestera euskal dossierraren eskabidea aurkezten, azaltzen, eta nolako oztopoak eta uzkurtasunak dauden goi administrari zentralisten aldetik. Goiko horiek ez dute onartzen behetik gorako demokraziarik eta Frantzian herri bakarra baita Euskal Herria pentsaketa horretan sartu dena. Eta beste askok